

УДК 784.1:7.092:[784.1-048.67](477.87)(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-3-3>

Леся ПОПІВНЯК,

orcid.org/0000-0003-2396-7313

*викладач диригування, викладач вищої категорії
Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) lesapopivnak97@gmail.com*

Ніколетта БАРНА,

orcid.org/0000-0003-3758-3759

*викладач гри на інструменті (скрипка), викладач першої категорії
Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) nikolettaf92@gmail.com*

Валерій КАРМАНОВ,

orcid.org/0000-0001-8007-2546

*викладач диригування, викладач другої категорії
Відокремленого структурного підрозділу «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету»
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) valerijkarmanov8@gmail.com*

ІХ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ХОРОВИЙ КОНКУРС ІМЕНІ МИКОЛИ ЛЕОНТОВИЧА – 2021 У КОНТЕКСТІ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ХОРОВОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАКАРПАТТІ

У статті розглядаються основні засади організації, значення, місця та ролі ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича – 2021 в історії музичного мистецтва та популяризації хорового виконавства на Закарпатті. Висвітлюється проблематика аспектів конкурсної діяльності, особливості хорової культури та вимоги до участі у Всеукраїнському конкурсі в I та II турах, критерії до оцінювання учасників. На прикладі участі хорових колективів Закарпатської області розкриваються аспекти конкурсної діяльності у збагаченні хорової культури та духовного зростання суспільства. Мета статті полягає у висвітленні та актуалізації значення і місця ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича в системі конкурсно-фестивальної діяльності Закарпаття на сучасному етапі розвитку та популяризації хорового виконавства в музично-мистецькому вимірі. Результати ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені М. Леонтовича показали, що на сучасному етапі розвитку і трансформації конкурсно-фестивальної діяльності Закарпаття генезис хорової конкурсної індустрії як творчої діяльності змалює характеру має усталену й давню традицію, історичні та ієрархічні особливості: в них виявляється якісний підхід до майстерного виконання творів. Дослідження якісного розвитку Всеукраїнського конкурсу, аналіз окремих хорових творів, які ввійшли до циклу обов'язкових, з огляду на хорознавчі та загальні музикознавчі підходи з метою популяризації української хорової творчості зумовлено практичним виконавським досвідом, що призводить до фахового розуміння музичного тексту та включає в себе широкий спектр засобів виразності у процесі хорового звучання, високий рівень виконавської майстерності, пояснює критерії відбору тих чи інших хорових творів. ІХ Всеукраїнський хоровий конкурс імені Миколи Леонтовича є музичним конкурсним надбанням в усталеній формі, що переслідує та трансформує соціокультурний виконавський досвід у музичній творчості, демонструє здатність до оновлення та популяризації хорового мистецтва.

Ключові слова: *хорове виконавство, конкурс, Всеукраїнське хорове товариство, конкурсно-виконавська діяльність, виконавська майстерність, концертне виконання.*

Lesya POPIVNYAK,

orcid.org/0000-0003-2396-7313

*Teacher of Conducting, Teacher of the Highest Category
Separate Structural Unit «Humanities and Pedagogical Vocational College
Mukachevo State University»
(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) lesapopivnak97@gmail.com*

Nicoletta BARNA,

orcid.org/0000-0003-3758-3759

Teacher of Violin, Teacher of the First Category

*Separate Structural Unit «Humanities and Pedagogical Vocational College
Mukachevo State University»*

(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) nikolettaf92@gmail.com

Valery KARMANOV,

orcid.org/0000-0001-8007-2546

Conductor Teacher, Teacher of the Second Category

*Separate Structural Unit «Humanities and Pedagogical Vocational College
Mukachevo State University»*

(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) valerijkarmanov8@gmail.com

THE IX-TH MYKOLA LEONTOVICH UKRAINE-WIDE CHOIR COMPETITION – 2021 IN THE CONTEXT OF POPULARIZATION OF CHORAL ART IN TRANSCARPATHIA

The article is discussed the basic principles of organization, significance, place, and role of the IXth Mykola Leontovich Ukraine-wide Choir Competition – 2021 in the history of musical art and the promotion of choral performance in Transcarpathia. There are highlighted problems of aspects of competitive activity, features of choral culture, and requirements for participation in the Ukraine-wide competition in the 1st and 2nd rounds, criteria for evaluating participants. Aspects of competitive activities to enrich the choir culture and the spiritual growth of society and the example of the participation of choirs of the Transcarpathian region, are revealed. The purpose of the article is to focus on and modernize the meaning and place of the IXth Ukraine-wide Choir Competition named after Mykola Leontovich in the system of competitive and festival activities of Transcarpathia at the present stage of development and popularization of choral performance in musical and artistic activities. The results of the 10th Ukraine-wide Choir Competition named after M. Leontovich have been shown that at the present stage of development and transformation of the competitive and festival activities of Transcarpathia, the development of the choral competition industry as a creative activity of a competitive nature has been had an established and long tradition, historical and hierarchical features. There has been shown a qualitative approach to masterful performance. Investigating the qualitative development of the Ukraine-wide competition, analyzing individual choral works included in the mandatory cycle, relying on choral and general musicological approaches to popularize Ukrainian choral creativity, the authors have affirmed that practical performing experience leads to a professional understanding of the musical works and includes a wide range of means of expression in the process of choral sounding, a high level of performance, explains the criteria for selecting certain choral works. The IXth Ukraine-wide Choir Competition named after Mykola Leontovich in its established form has been had a property of musical competitiveness, the main idea of which is the transformation of socio-cultural performing experience into musical creativity, demonstrating the ability to update and make popular the choral performance as Art.

Key words: *choral performance, competition, Ukraine-wide Choral Society, competitive and performing activities, performing skills, a concert performance.*

Постановка проблеми. Музичне мистецтво як галузь наукового пізнання та виконавської діяльності в сучасному вимірі перебуває на стадії трансформаційних докорінних процесів в умовах впровадження та розвитку оновлених ідей у контексті інтерпретації сучасної композиторської творчості, створенні нових музичних творів із застосуванням технологічних підходів та інформаційно-комунікаційних технологій. Нерідко проблематика розвитку музичного мистецтва в констатації новітніх ідей та глобалізації композиторського мислення в історії музичного виконавства набуває світового масштабу та вирішальних дій у втіленні виконавських задумів на сценічній арені, що сприяє поширенню та популяризації конкурсної діяльності.

Нині помітно зростає попит та збільшується мережа конкурсів різних рівнів, що поділяються на професійні вузькоспеціалізовані, присвячені видатним діячам виконавського мистецтва минулого та сучасності, й конкурси-фестивалі мистецтв, здебільшого найпоширеніші серед громадськості. Розвиток міжнародних, всеукраїнських й інших фестивалів-конкурсів стимулюють учасників та створюють імпульс до зростання професійної виконавської майстерності, стають підґрунтям і першоджерелом для появи нових теоретичних та методичних розробок, майстер-класів та професійних конкурсів з хорового виконавства.

Аналіз досліджень. Відомо, що всі конкурси та фестивалі мають свої відмінності – професійні, жанрові, стильові, вікові, репертуарні тощо.

У зв'язку з цими характерними параметрами практика участі свого роду у виконавсько-творчих форумах ставить вимоги від учасників певної виконавської стратегії: виграваний вибір відповідного конкурсу або фестивалю для певного колективу, комплексний підбір конкурсного репертуару, підготовка хорового колективу до певного творчого випробування тощо.

Проблематика конкурсної діяльності неодноразово піднімалася в наукових працях таких мистецтвознавців і фахівців з музичного мистецтва, як: І. Бермес, О. Бобечко, А. Боженський, С. Дацюк, Я. Дзендзерович, Ю. Добуш, А. Душний, П. Капралик, С. Кишакевич, М. Корнютяк, Н. Криський, Р. Кундис, С. Магера, М. Мазур, Ю. Медведик, М. Михаць, У. Молчко, І. Піхо, В. Сич, Г. Смолий, Г. Стець, К. Сятецький, Н. Тацішин, Ю. Чумак, Є. Шуневич, П. Юрчик, Р. Яворський та ін.

Ступінь розроблення соціокультурних і музично-творчих аспектів виконавських конкурсів розглянуті в мистецько-творчих розвідках О. Злотника, М. Пухляк, І. Рябова, О. Сичової, М. Швед, організаційно-методичних особливостей конкурсних-фестивальних заходів – С. Волкова, К. Давидовського, О. Карпаш, К. Колесник-Антонової, Н. Цапенко, історико-музикознавчої ретроспективи розвитку змагальних форм – В. Довженка, Л. Корній, Б. Сюти, В. Шульгіної.

У наукових напрацюваннях М. Шведа, поодиноких статтях та методичних розробках І. Бермес, О. Меншикової розкрито загальну панораму розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики.

Таким чином, бачимо, що сьогодні в науці проблематика конкурсної діяльності є недостатньо дослідженою, оскільки представлено узагальнену інформацію, яка б дозволяла диригенту-хормейстеру зорієнтуватися в кількісному і якісному змісті вибору конкурсів чи фестивалів, підготуватися до участі в них або ж стати організатором заходу, що й зумовило *актуальність даної теми*.

У контексті розгляду конкурсних-виконавської діяльності на сучасному етапі трансформаційних процесів, що відбуваються в музичному мистецтві, всеукраїнські конкурси, присвячені видатним діячам мистецтва, набувають масштабного розвитку і популяризації. Тому важливе місце в конкурсних-фестивальній діяльності займає Всеукраїнський хоровий конкурс імені Миколи Леонтовича, що сприяє розвитку та популяризації хорового мистецтва на сучасній концертній сцені.

Мета статті полягає у висвітленні та актуалізації значення і місця Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича в системі конкурсних-фестивальної діяльності Закарпаття на

сучасному етапі розвитку й популяризації хорового виконавства в музично-мистецькому вимірі.

Виклад основного матеріалу. Як відомо з історії, в Україні в 1921 році було засновано Всеукраїнське товариство ім. Миколи Леонтовича, яке провадило широку просвітницьку діяльність, зокрема організувало концерти, але воно було закрито вже 1928 року.

90-ті роки ХХ ст. ознаменувалися як складний період у геополітичній, культурній та музичній сферах, що був орієнтований на пошук «нових» напрямів самовдосконалення. Поява нових хорових колективів, сплеск композиторської хорової творчості сприяли створенню та розвитку творчих заходів, мистецьких конкурсів та фестивалів. І саме в цей період розпочалося справжнє творче гуртування хормейстерів, зокрема, на правах асоціації при Національній Всеукраїнській музичній спілці відродилося Всеукраїнське хорове товариство ім. М. Леонтовича,

У 2018 році набуло членства в Європейській хоровій асоціації EUROPA CANTAT. За сприяння Українського культурного фонду у 2018 році в Києві Товариством відроджено Всеукраїнський хоровий конкурс ім. М. Леонтовича.

Із грудня 2016 року Хорове товариство очолює хормейстер Національної опери України, заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри хорового диригування НМАУ ім. П. І. Чайковського Олександр Тарасенко, заступник голови правління – Галина Горбатенко.

Сьогодні Всеукраїнське хорове товариство імені М. Леонтовича є Асоціацією Національної всеукраїнської музичної спілки (НВМС), котре є ініціатором проведення Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича, Всеукраїнського конкурсу хорових диригентів та низки багатьох інших, яке є найстаршою чинною мистецькою громадською організацією, що об'єднує сотні відомих українських митців, ініціює проведення щорічної Літньої хорової академії (ЛХА), яка носить мистецький та освітній характер, спрямована на студентської молоді різних регіонів України.

Висвітлюючи проблематику конкурсної діяльності в Україні, варто згадати, що з 90-х років ХХ ст. істотно зміцнюється та утверджується фестивально-конкурсний рух, сприяючи діяльності різноманітних фестивалів, серед яких: міжнародний фестиваль-конкурс хорового та вокального мистецтва ім. Ф. І. Шаляпіна (Ялта); міжнародний хоровий конкурс ім. П. Муравського (с. Дмитрашківка, Вінницької обл.); різдвяний хоровий фестиваль «Велика Коляда» (Львів); відкритий хоровий фестиваль ім. К. К. Пігрова

(Одеса), Всеукраїнський конкурс хорових колективів ім. М. Леонтовича (Київ); Всеукраїнський конкурс хорових диригентів (Київ); Всеукраїнський фестиваль-конкурс колективів народного хорового співу ім. П. Демуцького, «Київ Музик Фест» (Київ); міжнародний хоровий фестиваль імені В'ячеслава Палкіна (Харків), на Закарпатті фестиваль духовної хорової музики «Martin Music Fest» (Мукачево) та багато інших.

Згадаємо, що *конкурс музичний* (від лат. *concur-sus*, букв. – збіг, зустріч) – це змагання музикантів (виконавців, композиторів, інструментальних майстрів, колективів), що проводяться на заздалегідь оголошених умовах. Найкращим учасникам конкурсу журі присуджує премії, звання лауреатів» (Музыкальные конкурсы, 1966: 238). Іншими словами, конкурс – це творче змагання з метою виокремлення та відзначення найкращого виконавця.

Всеукраїнський хоровий конкурс ім. М. Леонтовича вперше був заснований у 1989 році в місті Київ як Перший республіканський.

Мета конкурсу полягає у збереженні, популяризації і розвитку українських хорових традицій, вшанування пам'яті геніального творця класичних обробок українських народних пісень Миколи Дмитровича Леонтовича, активізації національного хорового руху, згуртуванні різних верств населення навколо культурно-мистецької події, популяризації хорового виконавства в Україні, промоції національного хорового продукту у світі, зверненні до витоків і традицій української співочої культури, вихованні молоді на кращих зразках національної культурної спадщини, сприянні та підтримці духовного збагачення і розвитку українського народу. Конкурс проводиться періодично раз на три роки.

Цей проект спрямований на виховання нової мистецької еліти України, зміцнення творчих і особистих зв'язків серед хормейстерів та молодих людей, які вибрали своїм фахом український хоровий спів, усвідомлення ними хорового мистецтва як корінного жанру української культури через відродження з небуття пластів української духовності (Положення, 2021).

За свідченням А. Лашенка, вже Перший Всеукраїнський конкурс хорових колективів ім. М. Леонтовича виявив багато складних питань: «...розумом проблеми осягались, але ще не вистачало культури інтерпретації, була стабільність вокальної технології, бракувало художнього смаку, був солідний репертуар, не йшлося про його сценічне подання...», крім того, «оголилася» криза чоловічих хорів <...> стало зрозуміло, що в полоні «формальних уроків музики» перебувають загальноосвітні школи <...> «псевдонародні» хори

не можуть конкурувати з колективами академічного спрямування...» (Лашенко, 2007: 74–75).

Сучасні діячі хорового мистецтва – А. Авдієвський, М. Кречко та Є. Савчук, оцінюючи проведений конкурс, закликали не чекати наступного аналогічного заходу, а постійно ініціювати нові форми успішного розвитку хорової справи (ВХК ім. М. Леонтовича, 2021).

Як відомо з історії конкурсу, в трьох відбіркових турах (місцевому, регіональному та національному) першого хорового конкурсу був задіяний практично весь існуючий на той час виконавський хоровий потенціал України (ВХК ім. М. Леонтовича, 2021).

«Подія, яку по праву можна назвати однією з найочікуваніших у хоровому житті України цієї осені <...> Слід підкреслити, що своєрідне відродження конкурсу відбулося також завдяки сприянню Українського культурного фонду», як зауважує українська науковиця, кандидат мистецтвознавства Ольга Засадна (Засадна, 2021).

Відродження Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича містить дві надважливі цілі: а) популяризацію хорового виконавства як мистецького явища на території України; б) представлення України як високорозвинутої культурної держави у світі.

Таким чином, конкурс продовжує жити й гуртувати найкращі сили: в травні – жовтні 2021 року було проведено вже ІХ Всеукраїнський хоровий конкурс імені Миколи Леонтовича, присвячений 100-ій річниці заснування Всеукраїнського хорового товариства, де оргкомітет очолював Олександр Тарасенко. Сьогодні засновниками фестивалю-конкурсу є Національна Всеукраїнська Музична Спілка (НВМС), Національний заслужений академічний український народний хор України імені Г. Верьовки, Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського та Асоціація НВМС «Всеукраїнське хорове товариство ім. Миколи Леонтовича», проводиться за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України та Українського культурного фонду.

Конкурс проводився за такими номінаціями: мішані хори або академічні хорові капели; камерні хори; однорідні хори (жіночі та чоловічі академічні хорові колективи); дитячі хори, котрі є представниками різних регіонів України. Прослуховування та оцінювання хорових колективів конкурсу здійснювалося професійним почесним журі у складі провідних хорових диригентів і композиторів України (ВХК ім. М. Леонтовича, 2021; Лист, 2021).

Перший тур конкурсу передбачав проведення прослуховування в певний період у наступних

регіонах України: м. Вінниця – для Вінницької та Хмельницької областей; м. Дніпро – для Дніпропетровської, Запорізької, Кіровоградської областей; м. Івано-Франківську – для Івано-Франківської, Чернівецької областей; м. Київ – для Київської, Черкаської, Чернігівської та Житомирської областей; м. Маріуполь – для Донецької області; м. Одеса – для Одеської, Миколаївської, Херсонської областей; м. Рівне – для Рівненської, Волинської областей; м. Тернопіль – для Тернопільської, Львівської областей; м. Ужгород – для Закарпатської області; м. Харків – для Харківської, Полтавської, Сумської та Луганської областей.

У першому турі Конкурсу колективи виконували обов'язковий твір М. Леонтовича з переліку відповідно до Положення Конкурсу (для мішаних хорів: обробка української народної пісні «Як не женився, то й не журився», «Дударик» (на вибір); для камерних хорів: обробка української народної пісні «Гей, у світлиці», «Гра в зайчика» (на вибір); для жіночих хорів: обробка української народної пісні «Ой гай, мати, гай», «Ой, сивая зозуленька» (на вибір); для чоловічих хорів: обробка української народної пісні «Гей, коню мій, коню», «За річкою, за Дунаєм» (на вибір); для дитячих хорів: обробка української народної пісні «Ой, лис до лисиці», «Ой, три сестриці» (на вибір)) і за вибором твір програми другого етапу відповідно до Положення про проведення ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені М. Леонтовича, що передбачало виконання хорового твору західноєвропейського композитора від XV до середини XVIII ст. (мовою оригіналу), духовний концерт українського композитора доби класицизму від другої половини XVIII до першої половини XIX ст. (для мішаних та камерних хорів), хоровий твір українського композитора, написаний не раніше 2000 року, та один твір на вибір колективу (за умови дотримання регламенту в часі). Все це надає Всеукраїнському конкурсу вагомої значимості та підкреслює статус професійного.

На прикладі хорових колективів Закарпатської області – учасників регіонального І туру проведення ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу ім. Миколи Леонтовича – розглянемо особливості в контексті популяризації хорового мистецтва в сучасному мистецько-виконавському вимірі.

16 травня 2021 року в місті Ужгород було проведено регіональний І тур ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені М. Леонтовича в залі Закарпатської обласної філармонії. Учасниками хорового дійства були: Єпархіальний хор ім. Федора Небесного Мукачівської єпархії УПЦ, народний жіночий хор «Бель Канто», смт Солот-

вино, Мукачівський молодіжний хор, народний аматорський хор «Мелодія» Іршавського МБК, хор Іршавської ДШМ «Gloria», народний аматорський хор працівників культури Хустського району, чоловіча хорова Капелла «Боян» ДВНЗ «Ужгородський національний університет», зразковий дитячий колектив «Перлінка» Ужгородської ДМШ ім. П. І. Чайковського, дитячий колектив «Срібний дзвіночок» Мукачівської ДШМ ім. С. Ф. Мартона, які були нагороджені пам'ятними спеціальними конкурсними призами.

Членами журі регіонального І туру Всеукраїнського Конкурсу в Закарпатській області були: Василь Гайдук – хоровий диригент, композитор, педагог, член НСКУ, лауреат обласної премії ім. Д. Задора; Володимир Волонтир – заслужений діяч мистецтв України, член НСКУ, лауреат премій ім. В. Косенка, Д. Задора та О. Духновича, Почесний громадянин міста Мукачеве, художній керівник і диригент хору хлопчиків та юнаків, директор Мукачівської хорової школи; Наталія Петій-Потапчук – голова оргкомітету та член журі, директор – художній керівник та головний диригент Заслуженого Академічного Закарпатського Народного Хору, кавалер орденів Княгині Ольги, Почесний громадянин міста Ужгород, заслужений працівник культури України, лауреат обласних премій ім. Д. Задора, доцент, член НВМС, голова Закарпатського осередку всеукраїнського хорового товариства ім. М. Леонтовича, голова журі – Наталія Кречко – завідувачка секції академічного хорового мистецтва – КНУКіМ, заслужена артистка України, професор, художній керівник та головний диригент студентського академічного хору «ANIMA», українська хорова диригентка та співачка.

У відбірковому регіональному турі взяло участь 10 хорових колективів, де журі та публіка мали змогу споглядати три дитячі колективи, два жіночі, один чоловічий та чотири мішані хори. Всі колективи продемонстрували достойний рівень вокальної культури, естетичну сценічну поведінку та щирі музикальну подачу вибраної програми. Внаслідок цих критеріїв фахове журі відзначило 4 колективи для участі у Фінальному турі: Мукачівський молодіжний хор, Єпархіальний хор ім. Федора Небесного – та 2 дитячі хори – Іршавської ДШМ «Gloria» та зразковий дитячий колектив «Перлінка» Ужгородської ДМШ ім. П. І. Чайковського.

Переможцем Першого туру ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу ім. М. Леонтовича в Закарпатській області став Мукачівський молодіжний хор, а представником Срібного краю у Фінальному турі конкурсу в м. Київ став хор Іршавської ДШМ «Gloria».

Як зауважила голова оргкомітету регіонального туру Наталія Петій-Потапчук: «Цей проект, як і вся діяльність товариства ім. М. Леонтовича, спрямовані на відродження хорової культури, виховання мистецької еліти України, зміцнення творчих та особистих зв'язків серед хормейстерів і молоді, яка вибрала своїм фахом хоровий спів, усвідомлення ними хорового мистецтва як корінного жанру української культури» (Грись, 2021).

До участі в другому турі хорового Конкурсу, який відбувся 16 жовтня 2021 року в Києві в малому залі ім. О. С. Тимошенко НМАУ ім. П. І. Чайковського, було допущено 21 колектив з усієї України в різних номінаціях, відібраних головним журі конкурсу. Хорові колективи, які пройшли до фіналу, готували кантату М. Лисенка на вірші Т. Шевченка «Б'ють пороги» для виконання в Гала-концерті конкурсу, включно з чоловічими і жіночими хорами (Лист, 2021).

До складу журі Фіналу ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича ввійшли – голова журі – народний артист України, лауреат Національної премії України ім. Т. Г. Шевченка, Голова НВМС, Генеральний директор-художній керівник Національної заслуженої академічної капели України «ДУМКА», завідувач кафедри хорового диригування НМАУ ім. П. І. Чайковського, професор Євген Савчук. Членами журі були: композитор, педагог, громадський діяч, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, заслужений діяч мистецтв України, професор НМАУ імені П. І. Чайковського Ганна Гаврилець; український хоровий диригент, народна артистка України, художній керівник і головний диригент, Лауреат Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів жіночого хору КММ ім. Р. Глієра, заступниця голови «Всеукраїнського хорового товариства ім. Миколи Леонтовича» НВМС, професор Галина Горбатенко; український хоровий диригент, керівник студентського хору ОНМА ім. А. Нежданової, голова регіонального осередку «Всеукраїнського хорового товариства ім. Миколи Леонтовича» Одеського обласного відділення НВМС, кандидат мистецтвознавства, доцент Галина Шпак; український хоровий диригент, хормейстер Національної опери України, голова «Всеукраїнського хорового товариства ім. Миколи Леонтовича» НВМС, доцент кафедри хорового диригування НМАУ ім. П. І. Чайковського, заслужений діяч мистецтв України Олександр Тарасенко.

Як відзначив почесний професор Є. Савчук, «на хвилі емоційного піднесення ... Конкурс заговорив проблему формування хорових програм.

Часто трапляється, що в репертуарі колективів раптом з'являється якийсь сіренький, нібито модний твір, ним захоплюються, забуваючи, що у нас є класичні шедеври, є блискуча сучасна музика (З матеріалів, 2002).

Отже, відзначаючи переможців, можна зауважити, що в номінації «дитячі хори» ІІІ премію отримала Народна дитячо-юнацька хорова капела «Журавлик» Кам'янець-Подільської міської дитячої хорової школи та МБК. ІІ премією відзначено аж три колективи: хор Іршавської ДШМ «Gloria»; народна хорова капела «Зоринка» імені Ізидора Доскоча (м. Тернопіль), народний хор «Весняні голоси» (м. Харків). ІІІ премію розділили Дитячий хор «Ластівка» Будинку дитячої та юнацької творчості Голосіївського р-ну (м. Київ) та зразковий дитячий хор «Забава» «Мистецької школи № 3 м. Одеси».

У номінації «однорідні хори» ІІІ премію здобув аматорський жіночий хор «Мелодія» (м. Івано-Франківськ), ІІ премію отримав жіночий хор «Soprano» Інституту мистецтв РДГУ. Володарем І премії став Камерний дівочий хор КДМЛ ім. Миколи Лисенка.

Номінація «камерні хори» у фіналі була представлена трьома колективами, серед яких ІІІ премія присуджена камерному хору «Cantabile» Кам'янського ФМК ім. Мирослава Скорика, а ІІ премії удостоїлися камерний хор «Aeternum» з Одеси та церковний камерний хор «Credo» з Луцька. І премію не було присуджено нікому.

Також І премія не знайшла свого володаря і в категорії «мішані хори». ІІ премію журі розділили між хором Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки та Академічним студентським хором Івано-Франківського фахового коледжу ім. Д. Січинського.

Безсумнівним володарем Гран-прі ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу ім. М. Леонтовича став Народний жіночий академічний хор ім. С. Фоміних Миколаївського фахового коледжу культури і мистецтв.

Висновки. Результати ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича показали, що на сучасному етапі розвитку та трансформації конкурсно-фестивальної діяльності на Закарпатті та Україні загалом генезис хорової конкурсної індустрії як творчої діяльності змагального характеру мають усталену та давню традицію, історичні та ієрархічні особливості, в них виявляється якісний підхід до майстерного виконання творів.

Конкурси та фестивалі в мистецько-виконавській дійсності Закарпаття є відображенням культурно-мистецьких подій та процесів глобалізації,

локалізації, що виявляються на рівнях статусності мистецького заходу, його мети та завдань, репертуарної політики та ін.

Визначальним фактором ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу ім. Миколи Леонтовича є створення унікального інформаційно-комунікативного каналу сучасних процесів хорової творчості, що надає організаторам, глядачам і учасникам можливостей відкритого діалогу для обміну досвідом з різноманітними хоровими колективами-учасниками, їхніми керівниками-майстрами через участь у творчих змаганнях, конференціях, семінарах, майстер-класах, онлайн-переглядах на офіційних платформах, інтернет-сайтах.

Дослідження якісного розвитку Всеукраїнського конкурсу на Срібній землі, аналіз окремих хорових творів, які ввійшли до циклу

обов'язкових, з огляду на хорознавчі та загальні музикознавчі підходи з метою популяризації української хорової творчості зумовлено практичним виконавським досвідом, що призводить до фахового розуміння музичного тексту та включає в себе широкий спектр засобів виразності в процесі хорового звучання, високий рівень виконавської майстерності, пояснює критерії відбору тих чи інших хорових творів як обов'язкових.

Узагальнивши вищезазначене, можемо зробити висновок, що ІХ Всеукраїнський хоровий конкурс імені Миколи Леонтовича є музичним конкурсним надбанням в усталеній формі, що переслідує та трансформує соціокультурний виконавський досвід у музичній творчості, демонструє здатність до оновлення та популяризації хорового мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Всеукраїнський хоровий конкурс ім. М. Леонтовича. 2021. URL: <https://choircommunity.com.ua/allukrainian-leontovych/> (дата звернення: 17.01.2022).
2. Грись Т. Регіональний відбір Всеукраїнського хорового конкурсу пройшов в Ужгороді. 2021. URL: <http://novzak.uz.ua/news/regionalnyj-vidbir-vseukrayinskogo-horovogo-konkursu-projshov-v-uzhgorodi/> (дата звернення: 18.01.2022).
3. Засадна О. ІХ Всеукраїнський хоровий конкурс ім. М. Леонтовича. 2021. URL: <https://choircommunity.com.ua/vidlunnia-horovoho-sviata/> (дата звернення: 18.01.2022).
4. З матеріалів творчої конференції за підсумками ІV Всеукраїнського хорового конкурсу ім. М. Леонтовича від 9 лист. 2002 р. 2002. URL: <https://www.facebook.com/leontovych.competition> (дата звернення: 18.01.2022).
5. Лашченко А. З історії київської хорової школи. Київ : Муз. Україна, 2007. 197 с.
6. Лист Національної Всеукраїнської Музичної Спілки Начальникам Управлінь культури Обласних державних адміністрацій, Директорам Обласних центрів народної творчості, Головам територіальних осередків НВМС, Головам асоціацій «Хорового товариства імені М. Леонтовича» НВМС про проведення ІХ Всеукраїнського хорового конкурсу імені Миколи Леонтовича. Київ., від 5 лют. 2021 р. № 20. 2 с.
7. Музыкальные конкурсы в прошлом и настоящем. Справочник. Москва, 1966. 304 с.,
8. Положення про ІХ Всеукраїнський хоровий конкурс імені Миколи Леонтовича. Київ. 16-17 жовт. 2021 р. 2021. 6 с. URL: <https://muzunion.com/?p=885> (дата звернення: 18.01.2022).

REFERENCES

1. Vseukrainskyi khorovyi konkurs im. M. Leontovycha. [All-Ukrainian choral competition named after M. Leontovich]. 2021. URL: <https://choircommunity.com.ua/allukrainian-leontovych/> (date accessed: 17.01.2022) [in Ukrainian].
2. Hryś T. Rehionalnyi vidbir Vseukrainskoho khorovoho konkursu proishov v Uzhhorodi. [The regional selection of the All-Ukrainian Choral Competition took place in Uzhhorod]. 2021. URL: <http://novzak.uz.ua/news/regionalnyj-vidbir-vseukrayinskogo-horovogo-konkursu-projshov-v-uzhgorodi/> (date accessed: 18.01.2022) [in Ukrainian].
3. Zasadna O. IX Vseukrainskyi khorovyi konkurs im. M. Leontovycha. [IX All-Ukrainian choral competition named after M. Leontovich]. 2021. URL: <https://choircommunity.com.ua/vidlunnia-horovoho-sviata/> (date accessed: 18.01.2022) [in Ukrainian].
4. Z materialiv tvorchoi konferentsii za pidsumkamy IV Vseukrainskoho khorovoho konkursu im. M. Leontovycha vid 9 lyst. 2002 r. [From the materials of the creative conference on the results of the IV All-Ukrainian choral competition named after M. Leontovich from the 9 nov. 2002]. 2002. URL: <https://www.facebook.com/leontovych.competition> (date accessed: 18.01.2022) [in Ukrainian].
5. Lashchenko A. Z istorii kyivskoi khorovoi shkoly. [From the history of the Kyiv choral school]. K.: Muz. Ukraina, 2007. 197 p. [in Ukrainian].
6. Lyst Natsionalnoi Vseukrainskoi Muzychnoi Spilky Nachalnykam Upravlin kultury Oblasnykh derzhavnykh administratsii, Dyrektoram Oblasnykh tsestriv narodnoi tvorchosti, Holovam terytorialnykh oseredkiv NVMS, Holovam asotsiatsii «Khorovoho tovarystva imeni M. Leontovycha» NVMS pro provedennia IX Vseukrainskoho khorovoho konkursu imeni Mykoly Leontovycha. Kyiv., vid 5 liut. 2021 r. №20. [Letter of the National All-Ukrainian Music Union to the Heads of Departments of Culture of Regional State Administrations, Directors of the Regional Centers of Folk Art, Heads of Territorial Centers of NVS, Heads of Associations of the Leontovych Choral Society of NVS on holding the IX All-Ukrainian Choral Competition. Kyiv, from February 5. 2021]. 2021. 2 p. [in Ukrainian].
7. Muzykalnye konkursy v proshlom y nastoiashchem. Spravochnyk. [Musical competitions past and present. Directory]. M.: Moskva, 1966. 304 p., tv. per. [in Russian].
8. Polozhennia pro IX Vseukrainskyi khorovyi konkurs imeni Mykoly Leontovycha. Kyiv. 16-17 zhovt. 2021 r. [Regulations on the IX All-Ukrainian Choral Competition named after Mykola Leontovych. Kyiv. 16-17 oct. 2021]. 2021. 6 p. URL: <https://muzunion.com/?p=885> (date accessed: 18.01.2022) [in Ukrainian].